

STATE UNIVERSITY OF JAN KOCHANOWSKI
DEPARTMENT FOR ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
**INNOVATIVE ECONOMY:
PROCESSES, STRATEGIES, TECHNOLOGIES**

January 26th, 2018

Proceedings of the Conference

Part I

**Kielce
2018**

Organising Committee

Andrzej Pawlik	Professor, dr hab., Head of the Institute for Entrepreneurship and Innovation;
Paweł Dziekański	Dr., Professor, State University of Jan Kochanowski, Poland;
Bogoyavlenska Yuliya	Ph.D, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine;
Rita Bendravičienė	Dr. of Management and Administration, Associate Professor, Dean of Faculty of Economics and Management, Vytautas Magnus University, Lithuania;
Galina Ulian	Professor, Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova;
Natia Gogolauri	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Business Sul Khan-Saba Orbeliani Teaching University, Georgia;
Martina Diesener	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Economics and Management Science, Universität Leipzig, Germany;
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland;
Shaposhnykov Kostyantyn	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;
Yuliana Dragalin	Ph.D, Dr. of Economics, As. Professor, Dean of Faculty of Economic Sciences, Free International University, Moldova.

II International Scientific Conference **Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies**: Conference Proceedings, Part I, January 26, 2018. Kielce, Poland: Baltija Publishing. 132 pages.

CONTENTS

MODERN ECONOMIC THEORIES AND ITS ROLE IN INNOVATIVE DEVELOPMENT OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS

Гриценко О. А.

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК ОБ'ЄКТ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ.....1

Грінченко А. Ю.

СУЧАСНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ТЕОРІЇ ТА ЇХ РОЛЬ
У ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....4

Журавльова Ю. О.

НАУКОВІ ЗНАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ7

Матюк Т. В.

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ
ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФЕНОМЕН10

Скворцов І. Б., Загорецька О. Я., Скворцов Д. І.

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ КАЛЄЦЬКОГО
ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ12

THE WORLD ECONOMY: NEW CHALLENGES AND INNOVATIVE FORMS OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Базавлук Н. Г.

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ СТУПЕНЯ ЗАЛУЧЕННЯ УКРАЇНИ
В МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ15

Боярчук А. І.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ
ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....18

Колинец Л. Б.

АСПЕКТЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ МИРОВОЙ
ВАЛЮТНОЙ СИСТЕМЫ.....22

Kondratenko N. D.

PECULIARITIES OF INTEGRATION OF UKRAINE
IN THE INTERNATIONAL INFORMATIONAL SPACE23

Нікіфорова В. А.

ПЕРЕВИРОБНИЦТВО МЕТАЛУ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ВИКЛИКІВ
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МЕТАЛУРГІЇ.....25

THE WORLD ECONOMY: NEW CHALLENGES AND INNOVATIVE FORMS OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Базавлук Н. Г., к.е.н., доцент,
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ СТУПЕНЯ ЗАЛУЧЕННЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ

Сучасний розвиток світового господарства відбувається під впливом глобалізаційних процесів, що супроводжується посиленням взаємодії та взаємозалежності між країнами. Кожна країна світу є певною мірою залученою до системи міжнародного поділу праці. В сучасних умовах розвитку світового господарства важливим є забезпечення оцінки ступеня залученості країни у систему міжнародного поділу праці. Для визначення ступеня залучення країни в міжнародний поділ праці використовують ряд показників. Рівень розвитку міжнародного поділу праці характеризують із врахуванням експортно-імпортних операцій, які оцінюються за наступними показниками:

1) експортна квота країни. За цим показником характеризується рівень відкритості економіки: якщо показник менше 10%, то економіка цієї країни є закритою, а якщо перевищує норму – відносно відкритою;

2) коефіцієнт випередження темпами зростання експорту темпів зростання ВВП. Показник, що описує динаміку змін експортної й імпортної квоти і застосовується для виміру ступеня залучення всіх ресурсів окремої країни в систему міжнародного поділу праці;

3) Імпортна квота країни. Показує частину імпорту від ВВП. Її порівнюють з експортною квотою й у такий спосіб визначають співвідношення між експортом та імпортом;

4) коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання імпорту темпів зростання ВВП. Коефіцієнт відображає ступінь залежності національної економіки від закупівель товарів і послуг за кордоном;

5) зовнішньоторговельна квота. Представляє собою відношення величини зовнішньоторговельного обігу країни до обсягу ВВП. Зовнішньоторговельна квота показує загальний обсяг зовнішнього товарообігу країни із країною-партнером або з усім світовим співтовариством, але не дає при цьому його якісної характеристики [1].

Показники ступеня залучення України в міжнародний поділ праці представлені нижче (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників ступеня залучення України в міжнародний поділ праці, 2010–2016 рр.

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Експортна квота (% експорту у ВВП)	40,54	45,67	48,53	44,75	44,16	41,45	40,28
Імпортна квота (% імпорту у ВВП)	41,93	45,82	42,94	37,31	45,03	48,28	41,43
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання експорту темпів зростання ВВП	X	1,13	1,06	0,92	0,99	0,94	0,97
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання імпорту темпів зростання ВВП	X	1,09	0,94	0,87	1,21	1,07	0,86
Зовнішньоторговельна квота (% до ВВП)	41,24	45,74	45,74	41,03	44,59	44,87	40,86

Джерело: розраховано авторами на основі [3; 4]

Відкритість економіки України з огляду на розмір експортної квоти за період із 2012 р. до 2016 р. значно знизилась. За чотири роки експортна квота України знизилась на 8,25 п. п. – із 48,53% до 40,28%. Однак це пов'язано, передусім, не стільки із зменшенням відкритості національної економіки, а із погіршенням кон'юнктури зовнішніх ринків та економічної ситуації в країні в цілому.

Імпортна квота України протягом 2014–2016 рр. перевищувала показник експортної квоти. Слід відзначити, що у 2016 р. різниця між цими показниками значно скоротилась.

Співвідношення темпів зростання експорту та імпорту з темпами зростання ВВП продемонстрували відставання динамік експорту та імпорту від динаміки ВВП і становили у 2016 р. відповідно 0,97 та 0,86.

Зовнішньоторговельна квота України у 2016 р. була найнижчою за період 2010–2016 рр. і становила 40,86%. Зниження показника зовнішньоторговельної квоти України зумовлене скороченням обсягів як експорту, так й імпорту.

Зовнішньоторговельна квота майже в усіх країнах до середини 2000-х років мала тенденцію зростання. У 2008–2009 рр. цей показник знизився в результаті скорочення всіх торговельних операцій, зумовлених світовою фінансовою кризою. Зростання торговельної відкритості почало відзначатись вже з 2010 р. У провідних країнах світу зовнішньоторговельна та експортна квоти у 2015–2016 р. були у межах 10-35%, середній показник по країнам ЄС становив близько 32% за обома показниками. В Україні зазначені показники становили 40,89% (зовнішньоторговельна квота) та 40,28% (експортна квота) у 2016 р. Такий рівень зовнішньоторговельної та експортної квоти притаманний країнам з трансформаційною економікою: Білорусь – 39,67% та 43,66%, Грузія – 33,64% та 50,50%. Показовим також є приклад Польщі, яка має дещо вищий показник зовнішньоторговельної та експортної квоти – відповідно 44,03% та 45,54% (табл. 2).

Таблиця 2

Показники ступеня залучення окремих країн світу в міжнародний поділ праці, 2015-2016 рр.

Показник	Франція		Велика Британія		Німеччина		США		ЄС	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
ВВП, млн дол. США	2433562,02	2465453,98	2861090,73	2618885,69	3363599,91	3466756,88	18036648,00	8569100,00	16334844,03	16397979,82
Експорт, млн дол. США	587 517,11	584 263,58	639 237,00	645 567,55	1 039 628,00	1 038 993,51	2 139 431,35	2 089 522,87	5 267 223,70	5 250 527,87
Імпорт, млн дол. США	530 439,33	524 303,14	425 111,23	393 236,55	1 312 260,62	1 303 651,58	1 443 525,90	1 387 563,53	5 283 399,98	5 260 406,60
Експортна квота (% експорту у ВВП)	24,14	23,70	22,34	24,65	30,91	29,97	11,86	11,25	32,25	32,02
Імпортна квота (% імпорту у ВВП)	21,80	21,27	14,86	15,02	39,01	37,60	8,00	7,47	32,34	32,08
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання експорту темпів зростання ВВП	X	0,98	X	1,10	X	0,97	x	0,95	x	0,99
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання імпорту темпів зростання ВВП	X	0,98	X	1,01	X	0,96	x	0,93	x	0,99
Зовнішньоторговельна квота (% до ВВП)	22,97	22,48	18,60	19,83	34,96	33,79	9,93	9,36	32,29	32,05
Показник	Польща		Білорусь		Грузія		Сінгапур		Об'єднані Арабські Емірати	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
ВВП, млн дол. США	477336,78	469508,68	56454,78	47433,44	13993,55	14332,88	296840,70	296965,71	357949,20	348743,27
Експорт, млн дол. США	206 634,23	213 791,67	24 438,98	20 710,25	7 293,20	7 237,84	292 986,76	275 633,32	232 518,42	219 679,05
Імпорт, млн дол. США	190 351,75	199 654,76	19 849,53	16 919,36	2 341,00	2 404,60	222 606,31	209 484,92	180 392,12	178 305,55
Експортна квота (% експорту у ВВП)	43,29	45,54	43,29	43,66	52,12	50,50	98,70	92,82	64,96	62,99
Імпортна квота (% імпорту у ВВП)	39,88	42,52	35,16	35,67	16,73	16,78	74,99	70,54	50,40	51,13
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання експорту темпів зростання ВВП	X	1,05	X	1,01	X	0,97	x	0,94	x	0,97
Коефіцієнт випередження (відставання) темпами зростання імпорту темпів зростання ВВП	X	1,07	X	1,01	X	1,00	x	0,94	x	1,01
Зовнішньоторговельна квота (% до ВВП)	41,58	44,03	39,22	39,67	34,42	33,64	86,85	81,68	57,68	57,06

Джерело: розраховано авторами на основі [3; 4]

торгівлі фінансовими послугами. Прикладами таких країн є Сінгапур та Об'єднані Арабські Емірати. Зовнішньоторговельна та експортна квоти Сінгапуру становили 81,68% та 92,82%, Об'єднаних Арабських Еміратів – 57,06% та 62,99% відповідно.

З огляду на проведений аналіз, оптимальний рівень зовнішньоторговельної відкритості, що дозволяє країні одночасно інтегруватись у світову економіку та забезпечує достатній рівень економічної безпеки, становить 30-35%. Цей показник притаманний більшості економічно розвинутих країн світу. Крім того, в умовах посткризового розвитку світової економіки до такого рівня зменшується торговельна відкритість й більшості країн зі зростаючими ринками та з трансформаційною економікою [2].

В Україні в період 2013–2016 рр. відбулося зниження зовнішньоторговельної квоти (з 45,74% у 2012 р. до 40,86% у 2016 р.), що відповідає світовим тенденціям. Експортна квота України за відповідний період також знизилась із 48,53% до 40,28%. Проте такі зміни зумовлені не зростанням обсягів ВВП, а загальним зниженням кількості та обсягів експортно-імпорتنих операцій.

Таким чином, українська економіка, виходячи із показників залучення країни у міжнародний поділ праці, є помірно (середньо) відкритою. За умов виваженої зовнішньоторговельної політики, такий рівень відкритості має забезпечувати достатню участь держави в процесах, що відбуваються на світовому ринку товарів та послуг, а також, стримувати великі потоки імпорту товарів і послуг, захищаючи вітчизняних виробників.

Література:

1. Кучин С.П. Рівень участі України в міжнародному поділі праці [Електронний ресурс] / С.П. Кучин, О.П. Коваль, Н.С. Шабанова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NII_2010/Economics/72013.doc.htm.
2. Ладиченко К. І. Індикатори вимірювання зовнішньоторговельної відкритості національної економіки / К. І. Ладиченко // Економічний простір. – 2015. – № 95. – С. 16-25. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2015_95_4.
3. Exports, FOB to Partner Countries. Imports, CIF to Partner Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.imf.org/regular.aspx?key=61013712>.
4. GDP (current US\$) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?view=chart>.

Боярчук А. І., к.е.н., доцент,
Херсонський національний технічний університет
м. Херсон, Україна

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Вплив нової реальності, що виникає під тиском глобалізації, має потужний, шокуючий політичний ефект, оскільки вимагає визначити ставлення до динаміки глобалізації та виробити стратегію поведінки до її парадоксів і викликів [1, с. 434], загроз і перспектив. Чим багатші й міцніші внутрішні

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058

Iespiests tipogrāfijā SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2018. gada 31. january
Tirāža 100 eks.